

Tallinna propagandamasin vaikis märtsipommitajad maha

Pealinn • 3. märts 2014 (nr 426) • www.tallinn.ee

Toimetaja Oliver Üunmaa, tel 616 4041

AJALUGU lk 9

AJALOOTUND Ajaloolast hämmastab ajalehe Pealinn põhjendus, miks tema loost kärbiti välja fakt, et vanalinna pommitas maatas punaarmee.

Raul Ranne

raul.ranne@ekspress.ee

13. III 2014

Tasuta ligi 100 000 tallinlase postkasti jõudev Pealinn avaldas 3. märtsi numbris pika ja asjaliku artikli “Kui Tallinnas pääses põrgu valla”, kus meenutatakse 70 aastat tagasi 9.-10. märtsil linnas hävingut ja surma külvanud pommitamist.

Kiek in de Köki muuseumi juhi **Toomas Abilise** ajaloolugu on info- ja detailirohke, kuid puudu on üks oluline täpsustus. Terve artikli jooksul ei mainita sõnagagi, millise armee pommitajad linnas surma külvasid. Ütleme otse, ei silpiigi sellest, et Eesti pealinna pommitasid punaarmee lennuväe pommitajad.

“Seda (pommitajate päritolu puudumist) on teisedki tähele pannud,” tunnistab loo autor Abiline Ekspressile. Aga lisab kohe, et selles tekstis, mis tema Pealinna toimetusele saatis, on mustvalgel kirjas, kes Tallinna pommitas. Autor saadab Ekspressile kinnituseks oma teksti. Seal seisab kohe esimese lausena: “Peagi möödub 70 aastat ühest traagilisei-

mast sündmusest Tallinna ajaloos - linnasuurpommitamisest nõukogude lennuväe poolt 9.-10. märtsil 1944.”

Mis selle esimese lausega siis juhtus? “Nad seal toimetuses muutsid teksti. Minuga sellest ei räägitud ja ega ma, kui nägin, et pommitajate päritolu on välja jäetud, ei hakanud ka protestima. Mis ilmunud, see ilmunud,” ütleb Abiline ning lisab hiljem: “On raske uskuda, et see on kellegi teadlik otsus pommitajate päritolu “varjata”, Pealinna lugejad on ju eakad eestlastest pensionärid, kes kõigist paremini teavad, kelle lennukitega tegu.”

Ajalehe Pealinn toimetaja **Virkko Lepassalu** selgitab, et neil on argumenteeritud põhjus, miks jäi täpsemalt viitamata, kes Tallinna 1944. aasta märtsis pommitas. “Ühesõnaga, see küsimus on ajalooos veel lahtine. Kas teie ajalehes polnud artikkel, kust lugedes jäi kahtlus, et tegelikult ei ole päris kindel, kes lõpuks Tallinna pommitas. Kas Inglise või Nõukogude lennuvägi? Või siis ikkagi ainult Nõukogude lennuvägi?” räägib Lepassalu.

Mida kostab sellise selgituse peale loo ajaloolasest autor Abiline? On siis see,

KÕIKE POLE VAJA TEADA: 3. märtsi Pealinn andis märtsipommitamisest põhjaliku ülevaate. Ühe erandiga.

mis armee lennukid Tallinna pommitasid, tõesti vaidlusalune küsimus?

“Siin pole midagi kommenteerida. Seda, et pommitajaks oli Nõukogude armee lennuvägi, peaks Eestis iga sülelapski teadma. Viimati Stalini ajal oli neid, kes rääkisid, et pommitajateks olid sakslased. Eesti vabariigis küll ei tohiks sellist inimest olla,” räägib mees, kes koostas möödunud nädalal Kiek in de Kökis avatud märtsipommitamise 70. aastapäevale pühendatud väljapaneku “Purustatud linnasüda - Harju tänav enne ja pärast õhurünnakut 9.-10.03.1944.”

Abiline mainib, et on kuulnud jutte, justkui mõned vene giididki on märtsipommitamisest rääkides märkinud, et seda tegid fašistid. “Eks kellegi jaoks

Kui Tallinnas pääses põrgu valla

• Pommiga pihta saanud restoran Kuld Lövi levitas vanalinnas tuld.

Toomas Abiline,
Kiek in de Köki
muuseumijuht
pealinn@tallinnlv.ee

► «Mööda väljakuh vihesuisa tulisädemete tuisk,» kirjeldas märtsipommitamise pealtnägija lööma Tallinnas Raekoja platsil.

9.-10. märtsil möödub 70 aastat Tallinnas hävingut külvanud märtsipommitamisest. Tulelahjusid ja punistusi oli vana hansalinn kogunud varemgi, kuid see, mis algas 1944. aasta 9. märtsil õhtul, ütetas kõik eelnenu. Linnale, kus toona elas ligi 133 000 inimest, sõjalukorrale vastavalt peamiselt vanurid, naised ja lapsed, heitsid ligi 300

Tallinna arhivimuuseum

on see muidugi valus teema. Ent see on minu meelest nii läbi räägitud ja selge asi. Ajaloolaste seisukohalt pole küll vaidlusküsimus, milline pool Tallinna pommitas.”

Ometigi tekitab juhtum imelikke mõtteid. Kas äkki pealinna valitsev Keskerakond, Venemaal valitseva Ühtse Venemaa partei koostööpartner, pole võtnud nõuks vaikida julmalt maha Nõukogude armeed purustaja ja hävitajana näitavad ajalooseigad.

Kiek in de Köki väljapaneku tekstides on, jumal tänatud, selgelt kirjas, millise armee lennukid ja kelle juhtimisel neil hulludel kevadpäevadel Tallinna ning teisigi Eesti linnu pommitasid.